

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

27.08.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ **Бюджетният излишък през юли е 150 млн. лв.**

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/08/26/1895326_bjudjetniiat_izlishuk_prez_juli_e_150_mln_lv/

Бюджетът е излязъл на излишък от 150 млн. лв. през юли. Това съобщи източник на "Капитал Daily" от Министерството на финансите. Общо за седемте месеца от началото на годината той е на плюс от 212 млн. лв., докато за същия период на миналата година бе натрупан дефицит от 720.5 млн. лв. Това означава, че на годишна база фискалната позиция на България се е подобрила с 932 млн. лв., или с 1.1% от brutния вътрешен продукт. Излишъкът обаче е временен, защото всяка есен правителството плаща на компаниите изпълнители на държавни инвестиционни проекти. Според източника от финансовото министерство в края на годината дефицитът ще е най-много 1.1 млрд. лв., както е записано и в закона, но има вероятност да се намали до 900 млн. лв. заради изпълнение на приходите от ДДС.

Откъде идва подобрението

Сред причините за по-добрите резултати правителството посочва именно увеличените приходи от косвени данъци - основно от ДДС и в по-малка степен от акцизи. Те пък са следствие от новата динамика във външната търговия, при която износът се забавя, а вносът отново расте с двуцифрени темпове. Затова и държавата получава по-големи нетни приходи от ДДС като разлика между възстановения данък на износителите и облагането на вноса. Поскъпването на петрола също влияе положително върху приходите за бюджета, както и мерките за борба със сивата икономика, макар че според представители на бизнеса те са достигнали такъв обхват, че се случва и коректни фирми да плащат за измамите на компании фантоми. Според Българската стопанска камара това става с данъчни ревизии на НАП, след които се отказва възстановяване на ДДС за компании, когато някой от доставчиците им не е внесъл дължимия данък. На пресконференция от камарата упрекнаха данъчните, че се злоупотребява и с режима на споделена отговорност, при който ревизорите начисляват повторно задължения на фирмите заради невнесен данък от техен доставчик.

Какво означават повишените приходи

Увеличението на бюджетните приходи, ако не се постига с притискане на частния сектор, е единственият източник, който може да финансира обещаното от правителството повишаване на пенсиите от следващата година. Противното би означавало, че пенсиите се увеличават с цената на по-голям бюджетен дефицит или същото, заради което правителството на ГЕРБ обвини кабинета на тройната коалиция. Все още обаче в Министерството на финансите не са готови с прогнозите си за приходите през 2013 г. и поради това не е ясно и какво увеличение на пенсиите може да се очаква. За момента се разглеждат варианти, при които всички пенсионни плащания ще бъдат увеличени с еднакъв процент, но съществува и вариант, при който най-големите пенсии да бъдат увеличени с по-бавен темп от минималните.

✓ **Когато кризата осигурява растеж**

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/08/26/1895336_kogato_krizata_osiguriava_rastej/

Собствените марки на търговските вериги заемат все по-голям дял от продажбите им, а поръчките за тях носят поне донякъде сигурност на производителите им. Това показват маркетингови проучвания и допитвания на "Капитал Daily" до вериги и производители в България. Тенденцията е световна, а една от причините за подобряващата им се позиция е и икономическата криза, заради която хората са свили потреблението си. Повечето от собствените марки на българския пазар се намират в по-ниския ценови клас, все по-разпространени стават и тези в по-високия, но дори и те като цяло са по-евтини, отколкото аналогични продукти с марка на производителите.

Увеличаващ се дял

Международно проучване на агенция Nielsen, цитирано от изданието за бързооборотни стоки "Регал", показва, че в началото на 2011 г. 60% от потребителите в общо 55 държави по целия свят (изключена е Южна Америка) купуват все повече продукти от марки на веригите. Най-ясно изразена е тази тенденция в трите държави, които бяха и най-силно засегнати от дълговата криза – Испания, Португалия и Гърция, където делът на тези брандове се движи от 70% до 80%. Най-често купуваните продукти са газирани напитки, пресни яйца, мляко, ориз, олио и други хранителни стоки. Глобално най-слаби продажби има в сегмента на продукти, чийто маркетинг е силно развит като захарни изделия, дъвки и бира, както и на козметика и перилни препарати, сочат данните на Nielsen.

От Асоциацията на производителите на собствени марки (PLMA) очакват глобално увеличение на пазарния дял на собствените марки поне с 1 процентен пункт за тази година, и то благодарение на Източна Европа, Испания и Великобритания. За Източна Европа, включително и България, делът на този вид продукти е под половината от общите продажби, съобщава "Регал". Според проучване на агенция GfK, представено през октомври миналата година, делът им само за българския пазар е 10.1% с тенденция да расте. Най-често се купуват собствени марки млечни десерти, топени сирена, разтворимо кафе, студени напитки и сокове, олио. Същото проучване показва, че 78.5% от българите биха си купили продукт от марка на веригата, а само 13% никога не биха го направили.

Печалба без посредници

Според цитираните от "Регал" данни брутният марж на печалба на веригите от техни марки е около 35% при 26% от традиционните продукти. Въпреки това собствените марки като цяло запазват по-ниската си цена, сравнена с тази на останалия асортимент във веригата. Едната причина е липсата на посредници от производството до рафта на магазина, което неминуемо прави цената по-ниска.

Медалът обаче има и обратна страна – производители се оплакват, че в един момент има сериозен натиск от страна на веригата да се постигне по-ниска цена, като се намаляват възнагражденията им. "Собствените марки са средство за налагане на не особено изгодни договори от веригите към производителите", коментира изпълнителният директор на "Арома" Лукан Луканов. Компанията му произвежда продукти за марки на различни вериги, но само за чужбина. По думите на Луканов условията по договори с чужди вериги са далеч по-добри, отколкото с българските поделения. Той посочи, че до някаква степен подобни поръчки са много добра възможност за производителите, защото осигуряват по-пълно натоварване на мощности, но друг е въпросът за условията, при които цената им успява да се задържи ниска. Освен в тези случаи българските производители отдавна се оплакват от налагането като цяло на неизгодни за тях условия при договорите им с търговските вериги.

Разширен достъп

За много производители обаче договор с верига означава по-добра дистрибуция и достъп до пазари, които иначе биха били недостъпни за тях. Константин Ламбрев, собственик на консервната компания "Конекс Тива", коментира, че ако фирмата му трябва да наложи и поддържа свои марки в САЩ, Германия или Русия например, това ще е свързано с огромни разходи. В момента "Конекс Тива" продава в общо 15 държави, а по думите му специално в консервния бранш няма чак толкова големи български производители, които да могат да поддържат свои марки зад граница. "Затова производството под марки на търговските вериги е частично решение за производителите в сектора, което е добро за определено ниво на бизнеса", коментира Ламбрев. По думите му това позволява на производителите да доставят за различни вериги, без да се създава конкуренция между търговците.

От "Пикадили" посочиха, че основната част от собствените им марки са произведени в България, макар да имат и много вносни продукти. В момента от веригата преговарят с много български производители след обявени конкурси за въвеждане на нови продукти, обясни Елена Узунова, ръководител на отдел "Собствени марки" във веригата. "Пикадили" отчита растящия им дял в общите продажби на веригата, което Узунова обяснява с повишаване на асортимента им и с "конкурентните им цени, отговарящи на европейско качество". Всъщност дори и след като белгийската "Делез груп" купи "Пикадили", от веригата рекламираха новите си, по-ниски цени, но запазиха и продължават да развиват продукти със собствени марки в по-високия клас.

Узунова обясни, че растящите им продажби са на продукти от всички групи заради новите марки, които предлагат от края на миналата година. Най-голям е ръстът при козметиката и битовата химия. "Пикадили" също така има и храни от собствена марка със сертификат за органичен произход. Етикет "Био" на свои брандове имат и "Карфур", и "ДМ дрогеримаркт".

Достъпни цени и качество

Производител на напитки, който не пожела да бъде цитиран, посочи, че в темата за поръчките на собствени марки има много проблеми. Той обаче отказа подробности, като се извини, че не може да обсъжда договорите си. По думите му по-ниските цени при подобни договори могат да идват от по-ниска концентрация на базови продукти (при безалкохолни, бира, козметика), но главното е, че при гарантирани по-големи поръчки производителят може да си позволи да продава при по-ниска цена. Последното важи дори и да не става въпрос за договори, които да го притискат да продава под себестойност или пък има натиск да замества обичайните си суровини с по-евтини.

"Ние няма как да направим продукт с много по-ниско качество, защото всичко минава по една линия и не можем през ден да я променяме", обясни той. Константин Ламбрев също коментира, че по света понятието "собствена марка невинаги е синоним на по-ниска цена, а в много вериги това гарантира постоянно качество. Данни за продажбите на собствени марки от другите вериги не получихме и до редакционното приключване на материала коментар не пожелаха да дадат от "Билла", "Карфур", "Пени маркет", "Метро кеш енд кери" и "ЦБА асет мениджмънт". Дори и без точна статистика една разходка по магазините показва, че освен на евтиното марките по поръчка вече залагат и на качество в по-високия ценови клас.

Ръстът на собствените марки е дългосрочна тенденция, казва и Тим Симънс, вицепрезидент на Асоциацията на производителите на собствени марки (PLMA), цитиран от "Регал". По думите му цените не остават за дълго време основен критерий за развитието на т.нар. private labels, а все повече се еволюира към стойност и качество. Симънс смята, че опитите на веригите да се разграничат от конкурентите си, да изградят имиджа си чрез иновации и да се разрастват стават все по-успешни именно на базата на собствените марки.

✓ Германия иска повече Европа, но без намесата на ЕЦБ

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/sviat/2012/08/26/1895345_germaniia_iska_poveche_evropa_no_bez_namesata_na_ecb/

Нов договор за Европейския съюз и задълбочаване на интеграцията. Това са двете цели, за които според списание Spiegel настоява германският канцлер [Ангела Меркел](#)

въпреки слабия интерес към идеята от страна на европейските ѝ партньори, предаде "Франс прес". Според изданието Меркел е препоръчала да се свика среща на държавните и правителствените ръководители, за да се постави нова законова основа за ЕС.

И отново повече интеграция

Съветникът на Меркел по европейските въпроси е провел разговори в Брюксел по въпроса и датата за срещата се очаква да бъде определена на Европейския съвет през декември. Spiegel твърди, че едно от предложенията на Берлин засяга ролята на Съда на ЕС, който "може например да получи правото да наблюдава бюджетите на държавите членки и да наказва тези, които превишават дефицита".

"Предложението обаче не събуди ентузиазъм сред държавите членки", посочва списанието, като отбелязва, че "по време на неформални разговори на 10 вършни министри по-голямата част са отхвърлили идеята за подобна среща, предложена от германския им колега Гидо Вестервеле".

Меркел вече многократно настоя за необходимостта от "повече Европа", за да се посрещнат предизвикателствата, свързани с кризата в еврозоната. "Има стъпки към интеграция, които ще изискват промени в договора (на ЕС)... Не трябва да има табута", подчерта тя през май.

Опасно пристрастяване

През последните седмици все повече се засилиха призивите към ЕЦБ да поеме по-голяма роля в борбата с кризата в еврозоната, докато европейските лидери се опитват да преодолеят законовите и политическите пречки пред координирането на по-дългосрочен отговор. В интервю за Spiegel обаче гуверньорът на Bundesbank Йенс Вайдман предупреди, че планираната от ЕЦБ програма за изкупуване на облигации може да доведе до опасно пристрастяване.

"В демокрациите парламентите, а не централните банки трябва да решават за такова цялостно обединение на рисковете", коментира Вайдман за плана, който според него ще наподобява "финансиране на държави чрез печатане на пари". "Не трябва да подценяваме риска финансирането от централните банки да доведе до пристрастяване като наркотик", подчерта той.

Споровете в ЕЦБ

Според Spiegel в ЕЦБ се водят спорове за формата на програмата, защото страни като Испания и Италия искат неограничена намеса на банката на вторичните пазари. Северните държави обаче настояват ЕЦБ да се намесва в кратки срокове, но по енергичен начин, когато лихвите по облигациите скочат.

За да не бъде застрашена независимостта на ЕЦБ, германското финансово министерство разучава вариант, при който Испания или Италия ще поемат задължение за икономически реформи към еврокомисията, вместо да приемат подкрепа от спасителните фондове. Проблемът е, че подобен ангажимент към Брюксел би бил по-малко задължаващ в сравнение с условията за спасителна помощ.

Вестник Класа

✓ Погазените обещания спъват възстановяването на еврозоната

http://www.klassa.bg/news/Read/article/210981_%D0%9F%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%89%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F+%D1%81%D0%BF%D1%8A%D0%B2%D0%B0%D1%82+%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%BE+%D0%BD%D0%B0+%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0

Още преди да влезе в сила шумно приветстваният договор на Европейския съюз за фискална дисциплина е нарушаван редовно от ключови правителства и няма особени шансове за ефективност, смятат икономисти. Пропастта между обещанията на държавите членки във връзка с продължаващата две години дългова криза и реалните им действия е важен фактор за скептицизма сред институциите кредиторки, купувачи суверенен дълг. Това проточва кризата и вредния ѝ ефект върху перспективите за възстановяване в САЩ. Проблемът донякъде е в това, че лидерите на ЕС се опитаха да си върнат доверието на пазарите с гръмки и неизпълними обещания, смятат специалисти. Друго обяснение според тях е, че смелите мерки, договаряни на срещите на върха в Брюксел, често достигат до задънена улица, когато се сблъскат с бюрокрацията, националните парламенти или особеностите на конституциите на държавите членки. Пазарите действат бързо за разлика от правителствата. Премиерът на Люксембург, Жан-Клод Юнкер, който от години е неизменна част от делата на ЕС, се оплака неотдавна, че от началото на кризата финансовите пазари са принудили лидерите на региона да действат по-бързо, което отнема времето за размисъл, преговори и планиране.

Въпреки че е само една мярка от многото, които влияят върху инвеститорските решения, договорът за фискална дисциплина е обект на особено внимание заради фанфарите, съпътстващи договарянето му на продължилата цяла нощ среща на върха през декември и подписването му през март от всички членки на ЕС с изключение на Великобритания и Чехия. В отговор на пазарния натиск за спешни стъпки за съкращаване на европейските хронични дефицити и огромните суверенни дългове ратификацията бе необходима от само 12 от 27-те държави в ЕС преди целевата дата за влизането в сила на спогодбата през януари. Тогавашният френски президент Никола Саркози посочи ускорения процес на ратифициране като доказателство, че Европа най-накрая се справя със задължениостта си. Германският канцлер Ангела Меркел също изтъкна пакта като знак, че е убедила останалите правителства в необходимостта от фискална дисциплина в отговор на кризата. Оттогава обаче само седем държави са ратифицирали документа и сред тях не са нито Франция, нито Германия - най-влиятелните страни в ЕС, които инициираха и наложиха договора. Окончателното приемане от страна на Германия се бави от Конституционния съд, който трябва да се произнесе през септември. Новото социалистическо правителство на Франция обеща да внесе споразумението в парламента след няколко седмици, след като постигна отделно малко споразумение за мерки за растеж, но ще се сблъска с въпроси от лявото крило на формацията, съмнения от страна на съюзниците си от Зелената партия и опозиция в лицето на крайнолевите. Изненадващ отпор дойде от Холандия, която е известна със строгата си фискална дисциплина. Кандидатът от

Социалистическата партия за парламентарните избори на 12 септември Емил Рьомер спечели преднина благодарение на обещанието си, че при успех ще пренебрегне договора за фискална дисциплина, подписан от предишното правителство. „Единственият възможен път в това време на криза е да се насърчи икономиката“, заяви той пред АФП. „Категорично 'не' на безсмислените икономии.“ Едно от основните условия на договора слага таван на дефицита от 3% от брутният вътрешен продукт. Правилото вече съществуваше в предишни споразумения на ЕС, но често беше пренебрегвано при извънредни бюджетни проблеми. Европейските лидери обясниха, че договорът ще сложи край на тази недисциплинираност, като налага глоби на страните нарушителки. Отделът за икономически и финансови въпроси към Европейската комисия тази пролет съобщи, че 17-те държави, използващи еврото, вероятно ще отбележат среден дефицит на стойност 3,5% от БВП тази година и 3,25% през 2013 г., когато договорът би трябвало да влезе в сила. Според Брюксел нарушителите включват Ирландия (с прогнозиран дефицит от 8,3% тази година и 7,5% през 2013 г.), Испания (съответно 4,5% и 4%) и Франция (отново 4,5% и над 4%). Гърция, която е пред фалит и преговаря за повече време за съкращаване на държавните разходи в замяна на спасителните заеми, се очаква да регистрира дефицит от 7,3% тази година, а този през 2013 г. зависи от изхода на преговорите. За сравнение Германия, страната отличник, ще запише пасив от 0,9% тази година и 0,7% през 2013 г. според пролетната икономическа прогноза. Подобно несъответствие между обещания и реалност се появи и в спасителните фондове на ЕС, които бяха обявени като гаранции, че нито една държава членка няма да се бори с кредитната криза сама въпреки нежеланието на ЕЦБ да бъде гарант от последна инстанция.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Гръцката крава вече пресъхна, време е за кланица

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1520238>

Не минаха и два месеца, след като Меркел успя да завърти на власт в Гърция най-новия десен бушон Андонис Самарас, и той също взе да дава на късо. Миналата седмица гръцкият премиер тръгна да моли президента на еврогрупата Жан Клод Юнкер, самата Меркел и френския президент Оланд да отложат хакаирито на Гърция с две години, без да спират спасителните трансове. Те, естествено, му отказаха, но Самарас бе длъжен да опита - поне за алиби пред настроените гърци.

Ако Самарас започне незабавно да изпълнява собствения си план за "реформите", има сериозен риск още наесен да падне от власт, пометен от демонстрации, стачки и блокирани пътища. Ако пък не започне, летният транс няма да дойде и държавата ще се окаже с блокирани сметки и празни банкомати. Така че той е длъжен поне да разиграе една лятна пиеска - изнасилват ме, но не е доброволно, аз поне се дърпам.

А и на кого е тръгнал да се моли? Не е ли смешно, че президентът на еврогрупата г-н Юнкер е по съвместителство и премиер на Люксембург - суверенната офшорка, в която финансовите играчи си заравят плячката? В тази държава главният поминък е броенето на укрити пари. Юнкер да спасява еврото, е все едно Ванко 1 да ръководи пансион за благородни девици. За Меркел е ясно, тя осъществява германската мечта да възстанови Свещената римска империя. От тримата известни лидери скрупули може да има само Оланд, който окончателно се разконспирира като социалист от банкерски тип.

Ако тези трима уважавани лидери имаха желание да спасяват еврото, както и даещите се гърци, италианци и испанци, те отдавна щяха да закрият офшорките, да забранят дериватите, да въведат най-сетне данъка за финансовите трансакции. Всичко това бе обещано още през 2008 г. и после бе надлежно забравено. В момента Европейската централна банка (ЕЦБ), която е под контрола на Германия, прави всичко възможно, за да натисне главите на даещите се под водата. От декември 2011 г. досега тя е отпуснала на частните банки над 1 трилион евро при лихва не повече от 1 на сто. Да не забравяме, че парите на ЕЦБ идват от европейските данъкоплатци, т.е. те са обществени пари. Защо се дават на фалирала частни банки? Защото те от своя страна отпускат парите на даещите се държави при 5-6 на сто, а даещите се държави връщат дългове към същите или към други банки, взети при 7-8 на сто. В тези проценти се вмъкват и печалбите на хедж фондовете, които застраховат и едните, и другите кредити със специализирани деривати. Така ЕЦБ се е превърнала в златната кокошка на финансовите спекуланти, а еврото е техният най-доходен инструмент.

Ако смятате, че това не засяга България, много се лъжете. Ето например, неотдавна г-н Дянков пушна еврооблигации, т.е. взе кредит при 4,5 на сто, които заедно със застраховките най-вероятно са около 6 на сто (казва ли ти някой?). Същите пари той можеше да вземе на заем от Световната банка или от МВФ при 1,5 - 1,9 на сто без никакви сериозни условия. Но не, държавата е за това - за да бъде издоена.

Разликата между България и Гърция е в това, че атинските политици поне се дърпат с ужасени физиономии. В България те доят със светнали лица и го отчитат като велик успех. Спомняте ли си с какъв възторг елитът на България посрещна едноокия финансов пират Ран и боцмана му Ът? Те ни връчиха точно същия план за "Дреформи", който сега Самарас се опитва да отложи, за да не му падне правителството.

Но големите играчи вече нямат търпение да се сдобият на безценица с гръцките острови, електрически и водни компании, пристанища, а ако може да приватизират и Партемона. Нямат търпение, защото няма време. Всички сериозни анализатори предвиждат догодина европейската криза да стигне до качествено нов етап - срив на цялата схема. В неизбежната суматоха Гърция спокойно може да обяви дефолт, да върне драхмата и да отложи дълговете си за друга историческа епоха.

В пазарлъците с Меркел, Юнкер и Оланд гърците имат само един коз - ами ако се откажем от еврото?

"Ако Гърция бъде принудена да напусне еврозоната, това ще има опустошителни последствия както за Гърция, така и за цяла Европа", каза Самарас в интервю за френския ежедневник "Монд". "Социалното недоволство ще обхване

останалите европейски страни... В комбинация с нестабилността в Близкия изток това ще се превърне в геополитически кошмар, който ще се разпространи отвъд гръцките граници. Като добавим към това реакцията на финансовите пазари, може да се очаква излизането на още европейски страни, провокирайки ефекта на доминото."

Но явно Меркел, Юнкер и Оланд не се трогват. Даже обратното, те вече гледат на Гърция като на крайник, който трябва да бъде ампутиран. Тя вече даде каквото можеше. Един доклад на Ирландската банка показва, че сумарният ефект от орязването на разходите и вдигането на данъците се равнява на 20 процента от brutния продукт на Гърция. Сега Самарас обеща да съкрати в най-скоро време разходите с още 11,5 милиарда евро. И това в условията на небивала криза. Резултатът обаче е още по-голяма криза и още по-бързо нарастване на дълговете.

През март, когато пролетните гръцки избори все още предстояха, Тройката (ЕК, ЕЦБ и МВФ) излезе с прогноза, че през 2013 г. brutният продукт на Гърция ще спре да пада, а през 2014 г. ще се увеличи с около 2,2 на сто. Така гръците бяха излъгани, че "спасителната програма" ще ги спаси.

Сега обаче МВФ излезе с нова прогноза - тази година гръцкият БВП ще падне с още 7 на сто, догодина с около 3,5 на сто, през 2015 г. растежът пак ще е на малък минус с около 0,5 на сто. (Виж графиката в галерията.) Това означава, че Гърция няма шанс да изпълни крайната цел на "спасителния план", тоест до 2020-а да сведе държавния дълг до 120 на сто от brutния си продукт.

Гръците вече преживяха 5 години криза и затягане на коланите. Сега им се обещава още поне 3 години криза и още по-яко затягане на коланите плюс пълна колонизация. Струва ли си да търпят? Колкото по-бързо гръците скочат от този трамвай, толкова по-добре за тях.

Всичко това ме навежда на мисълта, че още в близките месеци в Гърция ще има нови избори и ново правителство, което ще напусне еврозоната. Но тъй като още сме август, ще сравня гръцкото положение с дилемата на всеки плажуващ - дали да се гмурна във водата изведнъж, или подобно на българите да влизам бавно, с подплискване, изпитвайки удоволствието на мазохизма?

[Вестник Сега](#)

✓ ЕК пак е санкционирала България за некачествени европроекти

<http://www.segabg.com/article.php?id=613951>

Подобреното усвояване на средства по оперативна програма "Регионално развитие" е ставало и за сметка на неадекватен контрол от страна на управляващия орган - Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ). Заради висок процент установени грешки и липса на последващ контрол върху обявявани от общините обществени поръчки част от плащанията по оперативната програма през 2011 г. са били временно замразени. С предупреждение заради висок процент грешки е било и икономическото министерство като управляващ орган на оперативна програма "Конкурентоспособност". Това става ясно от отговори на дирекция "Регионална политика" в ЕК на въпроси на "Сега".

През май м.г. България е получила предупредителни писма за висок процент финансови грешки, установени по две оперативни програми - 9.68% грешки по ОП "Конкурентоспособност" и 6.48% по "Регионално развитие" (за финансовата 2010 г.). Заради неефективния контрол плащанията временно са били спрени и са възстановени през октомври след налагане на финансови корекции, тоест орязване на веднъж признати разходи.

При оперативна програма "Регионално развитие" липсата на последващ контрол е довела до преценка на изцяло приключили проекти. По вече разплатените проекти е бил удържан общ наказателен процент. Тези санкции в момента тежат на общинските бюджети и напрежението между местните управи и МРРБ нараства.

По данни на МРРБ наложените финансови корекции, тоест непризнатите разходи на общините по ОП "Регионално развитие", са стигнали 11 млн. лв. Наскоро регионалният министър Лиляна Павлова коментира наложените корекции като дисциплинираща за общините мярка. Огромна част от корекциите са заради нарушения в реда за провеждане на обществените поръчки. Кметовете обаче твърдят, че трябва да плащат и за проблеми, произтичащи от самите министерства. Затова от сдружението на общините отдавна настояват за ясен механизъм за разпределяне на отговорността при наложени корекции и осигуряване на финансов ресурс за малките кметства, които няма как да компенсират отнетите им пари.

ПРИОРИТЕТИ

Европейската комисия подкрепя намерението на България да пренасочи 150 млн. лв. от средствата, предвидени за водни проекти и управление на отпадъците, към закупуване на екологично чисти превозни средства за общините. Изпълнението на тези големи проекти върви бавно и България рискува да загуби сериозни суми, резервирани за тези дейности. Включването на проекти в областта на чистотата на въздуха е част от приоритетите за следващия период и вече се прилага в някои държави членки, но прехвърлянето на средства изисква промяна в самата оперативна програма, изтъкват от ЕК в отговор на въпросите на "Сега".

✓ Държавата взема все повече от богатите пенсионери, за да дава на бедните

<http://www.segabg.com/article.php?id=613949>

Държавата взема все повече милиони от все повече пенсионери с максимален размер на пенсиите, докато разширява кръга от хората с нисък осигурителен принос, на които бюджетът доплаща до гарантирания минимум пари за старост. Това става ясно от бюлетина за пенсиите за 2011 г.

През 2011 г. 48 685 пенсионери са получавали по-малко от законно определената им пенсия, тъй като според закона не могат да вземат повече от 35% от максималния осигурителен доход от 2000 лв., или 700 лв. От тях държавата е

прибирала общо по 8.768 млн. лв. на месец, или 105.2 млн. лв. за годината. Година по-рано пенсионерите с ограничени пенсии са били 45 400, от които бюджетът е прибрал над 98 млн. лв. През първото тримесечие на т.г. пенсионерите с ограничение на пенсиите са станали близо 49 600 души. "Спестените" от тях пари остават в НОИ и с тях се плащат пенсиите на други хора.

Над 519 000 пенсионери с нисък осигурителен принос, който не стига дори за гарантираната минимална пенсия от 136 лв., са получавали доплащане от държавата в размер на 184.5 млн. лв. за година през 2011 г. На почти половината от тях - 254 000, доплащането е над 30 лв. Общият брой на пенсионерите с реални пенсии под минимума все пак е намалял, тъй като през 2010 г. беше 534 000, а доплащането от бюджета беше 188.4 млн. лв. Правителството на ГЕРБ обаче, което затегна драстично условията за пенсиониране уж да стабилизира изпадналата в остър дефицит осигурителна система, също като предшествениците реши предизборно да я използва за финансиране на социални политики. Покрай местните избори през м.г. управляващите взеха решение да увеличат от 1 юни 2012 г. само минималната пенсия от 136 на 145 лв. Все още няма разчети колко точно ще излезе това на бюджета, но по сметки на НОИ хората, на които държавата ще доплаща пенсиите, ще се увеличат с около 200 000 души.

ОЩЕ НЕСПРАВЕДЛИВОСТИ

И в изборната 2013 г. кабинетът смята да използва осигурителната система за решаване на социални проблеми. Финансовият министър Симеон Дянков обяви, че ще има увеличение на всички пенсии с около 8%, за да се компенсират инфлацията през последните 3 години. Но се обмислят два варианта - еднакъв ръст за всички или по-ниските пенсии да се вдигнат с повече. Премиерът Бойко Борисов бил по-склонен да подкрепи втория вариант, което според бизнес организациите отново срива доверието в пенсионната система, тъй като се награждават хората с нисък осигурителен принос. Нищо не се говори и за ръст на максималните пенсии, които не могат да се индексират заедно с другите, тъй като са вързани с максималния осигурителен доход. А той е закован на 2000 лв. от 2009 г. и Дянков категорично отказва да го увеличи.

✓ Държавният дълг на България се е увеличил с 560 млн. евро за година

<http://www.segabg.com/article.php?id=613923>

Държавният дълг на България се е увеличил номинално с 560.9 млн. евро през 2011 г., съобщи Министерството на финансите. В края на миналата година номиналният му размер е бил 5.945 млрд. евро. Близо 3.5 млрд. евро е външният дълг на страната, а вътрешният възлиза на почти 2.5 млрд. евро. В края на периода държавният дълг е бил 15.5% от брутният вътрешен продукт.

От финансовото ведомство отбелязват, че ръстът се дължи на полученото през 2011 г. ново вътрешно и външно финансиране и разликите във валутните курсове при преоценката на дълга.

В края на 2011 г. 53.3% от дължимите суми са в евро, 28.6% в левове, 15.6% в щатски долари и 2.5% в други валути. Във валутната структура на държавния дълг се запазва тенденцията към увеличаване на относителния дял на дълговите инструменти, деноминирани в левове. Според МФ това допринася за ограничаване на рисковете вследствие от изменението на валутните курсове на международните пазари.

✓ Защо в България фирмите не фалират

<http://www.segabg.com/article.php?id=613900>

В България годишно обявяват фалит между 350 и 400 форми. Това са много ниски нива. Те обаче не са индикатор за липсата на неуспешни бизнеси, а по-скоро за това, че процедурата по несъстоятелност е толкова бавна, скъпа и тромава, че има масов стремеж към нейното заобикаляне.

На 18 юли 2012 г. Европейската комисия представи шестия си доклад за напредъка на България по Механизма за сътрудничество и проверка (МСП). Този доклад съдържа обзор и оценка на развитието през изтеклите 5 години в областта на съдебната реформа и справянето с корупцията и организираната престъпност. Несъмнено общата среда, престъпността и корупцията имат важно значение за икономиката и инвестиционния климат. Но освен това съдебната система има и доста по-пряка роля в икономиката - свързана с прилагането на договорите, събирането на вземания, процедурите по несъстоятелност.

Всички тези процеси в България страдат от сериозни проблеми, но досега не са били включвани като критерий за оценка на напредъка в съдебната реформа по механизма МСП. Пропускането на подобни прагматични проблеми, тормозещи българския бизнес, и фокусирането единствено върху организираната престъпност вероятно намаляват значително обхвата на подкрепата за реформите в съдебната система, които иска ЕК.

Според данни на Българската стопанска камара (БСК) и "Кофас" - водеща компания в сферата на финансов мениджмънт, годишно у нас обявяват фалит едва между 350 и 400 фирми, при положение че регистрираните компании са стотици хиляди, а лошите длъжници са сериозен процент. Толкова ниски нива на фалити не са индикатор за липсата на неуспешни бизнеси, а по-скоро са индикатор за това, че процедурата по несъстоятелност е толкова бавна, скъпа и тромава, че има масов стремеж към нейното заобикаляне. Подобно становище подкрепят и бизнес организациите. Показателен е примерът с предприятието "Плама" - Плевен, което продължи да "функционира" (по-точно е да се каже агонизира) десетилетие и половина. Докато се точеше процедурата по несъстоятелност, активите се амортизираха и обезценяха, рафинерията не работеше, кредиторите и работниците чакаха твърде дълго, за да получат малка и обезценена с времето част от вземанията си (заради забавянето на плащанията по заплати в "Плама" има и осъдителни присъди на Европейския съд по правата на човека).

И кредиторите, и работниците, и държавата, и икономиката като цяло губят от подобни бавни процедури. Нещо повече - това увеличава риска от загуби и големината на загубите при сключване на сделки, което намалява доверието между фирмите

и оттам - инвестициите в икономиката. Дължимите, но неплатени средства създават проблеми на множество фирми, особено на по-малките, които нямат лесен достъп до финансиране. Несигурността при събирането на вземанията намалява и готовността на банките да кредитират нови проекти, особено когато става въпрос за нови фирми, без история и без обезпечения, а в същото време увеличава риска и съответно - рисковите премии по лихвите.

Проблеми създава и практиката за обявяване на несъстоятелност със задна дата, помагачо на некоректни длъжници да заличават обезпеченията и да избягват плащания (управителят на БНБ и представители на търговските банки неколккратно повдигат този въпрос публично). При наличие на висока степен на междуфирмена задлъжнялост, както и значителна задлъжнялост към финансовия сектор, проблемните процедури по несъстоятелност забавят реструктурирането на икономиката и излизането от кризата.

Тези бавни процедури могат да създадат и системни проблеми с плащането на заплатите (примерите с ОЦК и ГОРУБСО-Мадан са най-нашумели). В този случай кредитори и работници дълго време не предприемат действия за събиране на вземанията си заради страха, че протестите или вкарването на предприятието в несъстоятелност ще доведат до по-голям риск от неплащане и до толкова бавни процедури, които могат да убият дори жизнеспособно производство.

Според класацията на Световната банка за правене на бизнес (Doing Business) България е на 90-о място по показателя, отчитащ процедурата по фалит - страната ни е между Салвадор, Етиопия, Молдова и Кения. В България процедурата отнема средно 3.3 години (когато въобще се ползва), разходите по несъстоятелността са около 9%, а събраните вземания са едва 31.4%. В най-добрите примери - като Япония, Сингапур, Канада - процедурите продължават само 7-10 месеца, а събраните вземания са около 90%.

При процедурите за прилагане на договорите България се нарежда почти на същата лоша позиция, както при несъстоятелността - 87-о място. Процедурата отнема 564 дни!, струва 23.8% от вземането и преминава през 39 различни процедурни стъпки. Дори във Франция тези показатели са значително по-добри, а в най-добрите примери като Люксембург, Южна Корея или Исландия има многократно по-бързи и евтини процедури.

Като допълнителен проблем можем да посочим и броя на частните съдебни изпълнители. Той е фиксиран по закон и е свързан с броя на населението в съответната област, вместо да зависи от броя на фирмите или да е определен според някакъв измерител на търсенето.

Липсата на гъвкавост на системата става особено видима в кризисни времена, когато обемът на лошите вземания се увеличава многократно, а броят на съдебните изпълнители остава непроменен. Вън от това, заплащането е регулирано с наредба, а самите съдебни изпълнители имат регионални ограничения в дейността, което допълнително намалява конкуренцията.

Автор: Георги Ангелов.